

2019/2207(INI)

12.10.2020

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων

προς την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών
Υποθέσεων

σχετικά με την εφαρμογή του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και των
διαδικασιών παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών
(2019/2207(INI))

Συντάκτης γνωμοδότησης: Paulo Rangel

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι από τη σύνδεση μεταξύ ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕΣ) και ιθαγένειας της ΕΕ το ΕΕΣ καθίσταται εύλογο επακόλουθο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του ΕΕΣ, βασίζεται δε στον κοινό σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτά κατοχυρώνονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανησυχίες που εκφράζονται σχετικά με την έλλειψη ανεξαρτησίας των εθνικών δικαστικών αρχών και τις συνθήκες κράτησης σε ορισμένα κράτη μέλη έχουν τα τελευταία έτη συμβάλει στην υπονόμευση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν αρμόδιες για την έκδοση και εκτέλεση μεγάλου αριθμού ΕΕΣ· λαμβάνοντας υπόψη ότι στην πολιτική δήλωση για τη μελλοντική τους σχέση αναφέρεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ευρωπαϊκή Ένωση «θα μεριμνούν για μια ευρεία, στενή, ισορροπημένη και αμοιβαία συνεργασία στους τομείς της επιβολής του νόμου και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις»·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι νέες ρυθμίσεις για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου τελούν ακόμη υπό διαπραγμάτευση·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ καθίστανται άνευ αντικειμένου τα άρθρα 10 παράγραφοι (4) και (5) του Πρωτοκόλλου αριθ. 36 της ΣΕΕ·
 1. υπενθυμίζει ότι η απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (ΑΠΕΕΣ), η οποία θεσπίζει ένα από τα παλαιότερα μέσα που βασίζονται στην αμοιβαία αναγνώριση σε ποινικές υποθέσεις, αποτελεί επιτυχημένο μέσο δικαστικής συνεργασίας που έχει οδηγήσει σε σημαντική απλούστευση και, συγκρινόμενο με τα παραδοσιακά συστήματα συνεργασίας για την έκδοση μεταξύ διαφορετικών κρατών, έχει συμβάλει στην επιτάχυνση των διαδικασιών παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ·
 2. αναγνωρίζει ότι η ΑΠΕΕΣ αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και ότι η ορθή εφαρμογή της έχει ζωτική σημασία για τη διασφάλιση της ομαλής συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου·
 3. αναγνωρίζει ότι η εφαρμογή της ΑΠΕΕΣ έχει θέσει τα νομικά συστήματα σε πολλά κράτη μέλη υπό πίεση, ιδίως όσον αφορά την έκδοση των υπηκόων τους· επισημαίνει ότι η ΑΠΕΕΣ έχει αναδείξει τις μεγάλες διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των κρατών

μελών τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό ποινικό τους δίκαιο·

4. πιστεύει ότι η διασυννοριακή διάσταση ενός αυξανόμενου αριθμού εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τη διαφθορά, την εμπορία ανθρώπων, τα ψηφιακά εγκλήματα, τις ζημιές στο περιβάλλον και τη βία λόγω φύλου, καθιστά ακόμη πιο σημαντικό τον σεβασμό του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων από τα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά τα δικονομικά δικαιώματα·
5. τονίζει ότι η πραγματική λήξη των μεταβατικών μέτρων στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων δυνάμει του τίτλου VII του πρωτοκόλλου αριθ. 36 της ΣΕΕ αυξάνει την ευθύνη των κρατών μελών, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, να απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου που θα έθετε σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 3 της ΣΕΕ·
6. σημειώνει ότι το δυναμικό από την εφαρμογή του ΕΕΣ δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί πλήρως λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών· τονίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν υψηλού επιπέδου αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία απορρέει από την υποχρέωσή τους να τηρούν τις Συνθήκες, τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και τη νομοθεσία της ΕΕ, καθώς και από την προσήλωση των οργάνων τους στις αξίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού της αρχής του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων (άρθρα 2 και 6 της ΣΕΕ)·
7. τονίζει ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, στην οποία βασίζεται το σύστημα του ΕΕΣ, στηρίζεται στην πεποίθηση των κρατών μελών ότι τα αντίστοιχα εθνικά νομικά τους συστήματα είναι σε θέση να παρέχουν ισοδύναμη και αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται σε επίπεδο ΕΕ και ιδίως στον Χάρτη·
8. τονίζει, ως εκ τούτου, σε συνάρτηση με το ΕΕΣ, ότι τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των δικονομικών και θεμελιωδών δικαιωμάτων και του σεβασμού του κράτους δικαίου, καθώς και την ανεξαρτησία του δικαστικού τους συστήματος, προκειμένου να διασφαλίζεται αποτελεσματική έννομη προστασία· λαμβάνει υπό σημείωση τις σημαντικές εξελίξεις στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), η οποία επιβεβαίωσε τις εν λόγω αρχές·
9. υπογραμμίζει ότι η θέσπιση μηχανισμού της ΕΕ για τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα θα συμβάλει στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, καθιστώντας πιο αποτελεσματική τη λειτουργία της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης·
10. επισημαίνει ότι η παραβίαση από κράτος μέλος των αξιών της ΕΕ που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ θέτει σε κίνδυνο την εφαρμογή της ΑΠΕΕΣ, μειώνοντας την εμπιστοσύνη αυτή· τονίζει, ως εκ τούτου, ότι ο σεβασμός αυτών των αξιών θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσω της ανάπτυξης όλων των διαθέσιμων μηχανισμών παρακολούθησης και διόρθωσης·
11. σημειώνει στο πλαίσιο αυτό την εξαγγελθείσα τον Ιούλιο του 2019 από την Επιτροπή πρωτοβουλία για ένα «κύκλο επανεξέτασης του κράτους δικαίου» και την πρώτη

ετήσια έκθεση για το κράτος δικαίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2020 που καλύπτει όλα τα κράτη μέλη·

12. θεωρεί ότι η εφαρμογή της ΑΠΕΕΣ θα πρέπει να αναλυθεί στο πλαίσιο της θέσπισης ενός τέτοιου μηχανισμού· καλεί την Επιτροπή να επικαιροποιήσει το συνταχθέν από αυτήν «Εγχειρίδιο για τον τρόπο έκδοσης και εκτέλεσης ενός ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προκειμένου να αποτυπώνονται σε αυτό οι σημαντικές νομολογιακές εξελίξεις σχετικά με το θέμα αυτό·
13. πιστεύει ότι πρέπει να θεσπιστούν περαιτέρω οριζόντια μέτρα προκειμένου να αυξηθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη στα εθνικά συστήματα ποινικής δικαιοσύνης και να καταστεί κατ'αυτόν τον τρόπο δυνατή μια αποτελεσματικότερη δικαστική συνεργασία·
14. υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, τον σημαντικό ρόλο οργανισμών, όπως ο οργανισμός της ΕΕ για τη συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης (Eurojust), και πρωτοβουλιών, όπως η πρόσφατη σύσταση της συντονιστικής ομάδας ΕΕΣ, η οποία αποσκοπεί στην ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης·
15. υπενθυμίζει ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι όλα τα πρόσωπα που υπόκεινται σε ΕΕΣ απολαμβάνουν τα δικονομικά τους δικαιώματα, όπως μεταξύ άλλων τα δικαιώματα που άπτονται της ενημέρωσης σχετικά με τη διαδικασία, της παροχής συμβουλών και εκπροσώπησης από δικηγόρο, της δικαστικής αρωγής, διερμηνείας και μετάφρασης·
16. τονίζει ότι, εφόσον πληρούνται οι δικονομικές απαιτήσεις για τα αδικήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της ΑΠΕΕΣ, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως και κάθε εξαίρεση θα πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά, χωρίς να κρίνεται η βασιμότητα των κατηγοριών·
17. υπογραμμίζει ότι απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις στην εφαρμογή της ΑΠΕΕΣ, οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν ενίσχυση των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων, εγγυήσεις για την τήρηση των ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης, εφαρμογή της αρχής *ne bis in idem* και των κανόνων σχετικά με την εκτέλεση εντάλματος σύλληψης εάν το πρόσωπο που αποτελεί αντικείμενο ΕΕΣ είναι ανήλικος ο οποίος, λόγω της ηλικίας του, δεν μπορεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης να θεωρηθεί ποινικώς υπεύθυνος για τις πράξεις στις οποίες βασίζεται το ένταλμα σύλληψης·
18. υπενθυμίζει ότι η ΑΠΕΕΣ εγκρίθηκε με τη μέθοδο της διακυβερνητικής συνεργασίας στο πλαίσιο του πρώην τρίτου πυλώνα για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις· αναγνωρίζει τα πλεονεκτήματα της πλήρους υπαγωγής της ΑΠΕΕΣ στη Συνθήκη της Λισαβόνας ως κανονισμού της ΕΕ κατά την έννοια του άρθρου 288 της ΣΛΕΕ και σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 της ΣΕΕ, έτσι ώστε να μπορεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να ενεργεί ως συννομοθέτης·
19. είναι πεπεισμένο ότι η υπαγωγή αυτή θα προσέφερε μεγάλα πλεονεκτήματα σε θέματα δημοκρατικής νομιμότητας, ασφάλειας δικαίου και διαφάνειας, θα ενίσχυε τη συνοχή με άλλα μέσα ποινικού δικαίου που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας και θα καθιστούσε δυνατό να αποσαφηνιστεί ο όρος

«δικαστική αρχή» ως αυτόνομη έννοια του δικαίου της ΕΕ· πιστεύει ότι η διαδικασία αυτή θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να προβλέπει την υποχρέωση της αρχής έκδοσης να εφαρμόζει με συνέπεια έλεγχο αναλογικότητας, να θεσπίζει ρητούς λόγους για την μη παράδοση προσώπου σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΣΕΕ και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, να προβλέπει ρητές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τον τρόπο έκδοσης και εκτέλεσης ΕΕΣ, και να ενισχύει τις εκτελεστικές εξουσίες της Επιτροπής· επισημαίνει, ωστόσο, ότι η ενσωμάτωση αυτή δεν θα πρέπει να γίνει επί ζημία μιας ταχείας βελτίωσης όσον αφορά την εφαρμογή του ισχύοντος νομικού πλαισίου·

20. προτείνει, στη συνάρτηση αυτή, το Κοινοβούλιο να πραγματοποιεί κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου τακτικές ακροάσεις με τα κράτη μέλη και την Eurojust, προκειμένου να αυξηθεί ο διάλογος και η διαφάνεια σχετικά με την εφαρμογή της ΑΠΕΕΣ·
21. υποστηρίζει την αναθεώρηση του καταλόγου των αδικημάτων που απαριθμούνται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της ΑΠΕΕΣ με βάση τη σημαντική πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της·
22. τονίζει ότι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ως πηγή πρωτογενούς δικαίου, υπερισχύει πάντα έναντι οποιασδήποτε πράξης παράγωγου δικαίου σχετικά με το ΕΕΣ· υπογραμμίζει ότι, όπως ορίζεται στο άρθρο 51 παράγραφος 1 του Χάρτη, τα κράτη μέλη και, κατά συνέπεια, τα δικαστήριά τους, πρέπει να σέβονται τον Χάρτη όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της ΕΕ, κάτι που συμβαίνει όταν η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος και η δικαστική αρχή εκτέλεσης εφαρμόζουν τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που έχουν θεσπιστεί για τη υλοποίηση της ΑΠΕΕΣ· είναι, ως εκ τούτου, της άποψης ότι δεν τίθεται θέμα αυτόματης παράδοσης, όπως επιβεβαιώθηκε από το ΔΕΕ στην απόφασή του στην υπόθεση Aranyosi (C-404/15)· επιμένει ότι ο δικαστικός έλεγχος είναι πάντα απαραίτητος για να εξακριβώνεται, μεταξύ άλλων, αν έχει εκδοθεί νόμιμη απόφαση, αν έχει επιληφθεί αρμόδια αρχή και έχουν τηρηθεί τα θεμελιώδη δικαιώματα· σημειώνει ότι, όταν η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος, η εν λόγω δικαστική αρχή υποχρεούται να αξιολογεί την ύπαρξη του εν λόγω κινδύνου όταν καλείται να αποφασίσει σχετικά με την παράδοση ενός προσώπου στις αρχές του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος·
23. σημειώνει ότι με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργούνται ευκαιρίες για περαιτέρω ενοποίηση του χώρου ποινικής δικαιοσύνης· υπενθυμίζει ότι στην πολιτική δήλωση για τη μελλοντική τους σχέση αναφέρεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ευρωπαϊκή Ένωση «θα μεριμνούν για ευρεία, στενή, ισορροπημένη και αμοιβαία συνεργασία στους τομείς της επιβολής του νόμου και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις»·
24. επισημαίνει ότι εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συνάψουν έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου νέα συμφωνία για την έκδοση στο πλαίσιο συνολικής συμφωνίας εταιρικής σχέσης, τα μέρη θα πρέπει να επανέλθουν στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1957 για την έκδοση, η οποία συνεπάγεται, αντί τεχνικών διαδικασιών, πολύ πιο βραδείες διαδικασίες σε πολιτικό

και διπλωματικό επίπεδο·

25. επιμένει ότι όλες οι συμφωνίες μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένου Βασιλείου σε θέματα συνεργασίας στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης πρέπει να βασίζονται, μεταξύ άλλων, στην προσήλωση αμοιτέρων των πλευρών στα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της συνεχούς υποχρέωσης του Ηνωμένου Βασιλείου να εφαρμόζει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της τήρησης της αρχής *ne bis in idem* και των δικονομικών δικαιωμάτων, καθώς και στην αποδοχή του ρόλου του ΔΕΕ στον τομέα αυτό.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	12.10.2020
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 23 - : 5 0 : 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Gerolf Annemans, Gabriele Bischoff, Damian Boeselager, Geert Bourgeois, Fabio Massimo Castaldo, Leila Chaibi, Włodzimierz Cimoszewicz, Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Daniel Freund, Charles Goerens, Esteban González Pons, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Laura Huhtasaari, Giuliano Pisapia, Paulo Rangel, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Helmut Scholz, Antonio Tajani, László Trócsányi, Mihai Tudose, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Jorge Buxadé Villalba, Sophia in 't Veld, Miapetra Kumpula-Natri

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

23	+
GUE/NGL	Leila Chaibi, Helmut Scholz
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Esteban González Pons, Brice Hortefeux, Paulo Rangel, Antonio Tajani, László Trócsányi, Loránt Vincze, Rainer Wieland
RENEW	Pascal Durand, Charles Goerens, Sandro Gozi, Sophia in 't Veld
S&D	Gabriele Bischoff, Włodzimierz Cimoszewicz, Miapetra Kumpula Natri, Giuliano Pisapia, Domènec Ruiz Devesa, Mihai Tudose
VERTS/ALE	Damian Boeselager, Gwendoline Delbos Corfield, Daniel Freund

5	-
ECR	Geert Bourgeois, Jorge Buxadé Villalba
ID	Gerolf Annemans, Laura Huhtasaari, Antonio Maria Rinaldi

0	0